

Podle České školní inspekce vykazuje alespoň základní uživatelské znalosti počítačů 93 procent učitelů. Problémy s informačními technologiemi mají zejména starší pedagogové.

IT ve školách: Používat přiměřeně

Na jedné straně dobře míněná snaha o počítačové vzdělání co největší části populace, na straně druhé upozornění na škodlivé účinky technologií na psychiku dětí. Názory na nasazení IT ve školství se různí.

MICHAL ČERNÝ

Je zcela v pořádku, když se snažíme k využívání počítačů přilákat již děti v raném věku? Názory na to se od sebe odlišují, a závisí na tom, zda se dotyčný dívá na budoucnost soužití člověka a techniky optimisticky či negativně. Podíváme-li se do tábora skeptiků, docela zajímavé závěry vyplynuly ze studie sdružení Alliance for Childhood.

Dolary vynakládané ve Spojených státech na vybavení škol počítači a internetovým připojením podle této organizace nepřinášejí žádné dlouhodobé výhody a bylo by rozumnější utratit je za více učitelů či jiné věci. Počítače, jakkoli jsou užitečné a přispívají k technologickému urychlení společnosti, mohou být zároveň zdrojem řady nebezpečí – očních poruch, svalových poranění, vyvolání sociální izolace. Počítačová komunikace, založená převážně na čtení, opomíjí nutnost správně vyslovovat, číst a stavět věty v mluvené podobě. Jinými slovy, učitel či učitelka poskytují svými verbálními a neverbálními schopnostmi nesrovnatelně důležitější spektrum informací než stovky hodin strávených u počítače.

Psychologové vidí na využívání informačních technologií ve výuce pozitiva i negativa. „Jako plus hodnotím jednoznačně edukativní funkci, možnost najít si obrovské penzum

informací,“ říká psycholožka Lenka Čadová. „Pro děti je počítač s internetem obrovskou knihovnou, kam si mohou sáhnout a vybrat si, co je zajímavé. Pozitivní je také možnost komunikovat, ať už s dospělými, nebo se svými vrstevníky. Jako negativum pak vidím to, že se jedná o komunikaci na distanc, vzdálenou, v určitém smyslu odcizenou. Při využívání počítačů je důležité dětem nabídnout vedle virtuálního prostředí také reálné zážitky ‚in natura‘ – nebo nějakým způsobem tyto dva světy skloubit, propojit dohromady. Stejně jako všude jinde platí, že nic by se nemělo přehánět. Počítače ve výuce by se měly používat přiměřeně a paralelně k tomu by se dětem měly nabízet prožitky z reálného světa.“

A jaký je vztah k informačním technologiím na „druhé straně barikády“ – u učitelů? Zprávy o tom se také liší – podle údajů České školní inspekce vykazuje alespoň základní uživatelské znalosti 93 procent pedagogů. Zpráva však současně dodává, že zejména starší učitelé mají s využitím IT značné problémy. Naopak studie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity je kritičtější: mimo jiné z ní vyplývá, že téměř polovina učitelů na základních školách s IT nepracuje, téměř 80% nepracuje vůbec nebo ovládá jen základní činnosti. Na středních školách pak pouze 40% středoškolských učitelů ovládá

informační technologie na dobré nebo průměrné úrovni.

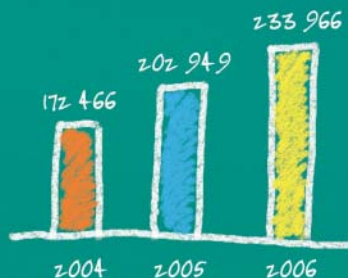
V této souvislosti lze mluvit o „digital divide“ či o rozšiřování vědomostních propastí. Rozšiřuje se bariéra mezi těmi, kteří si zvykli počítač s internetem běžně používat a získávat z něj informace, a mezi těmi, kteří počítače nevyužívají. V jistém smyslu může dojít k rozšiřování vědomostní propasti mezi učitelem a žákem – děti jsou v tomto ohledu často mnohem aktivnější a zvědavější a počítač umějí nezřídka ovládat lépe než dospělý. Jistě nelze říct, že by se učitelé díky počítačovým dovednostem stali lepšími a po lidské stránce respektovanějšími. Přesto, více vzdělání učitelů v práci s IT a přiměřené používání počítačů ve výuce jsou v informační éře potřeba.

Při výuce je důležité skloubit virtuální a reálný svět.

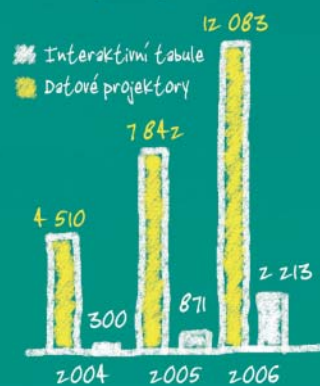
Vybavení českých škol počítači

- Počet počítačů na 100 žáků: 9,8
- Počet počítačů připojených k internetu na 100 žáků: 8,7
- Počet počítačů s rychlým připojením k internetu na 100 žáků: 7,7

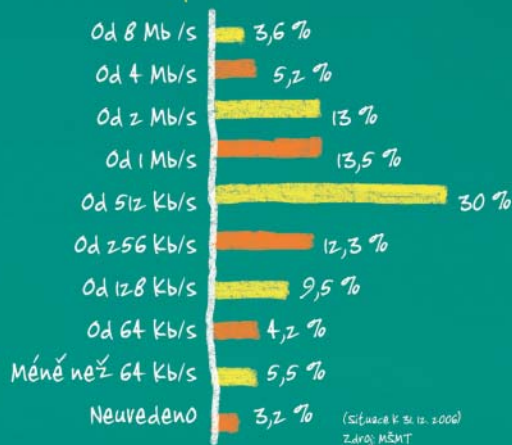
Počet počítačů v českých školách

Vybavenost datovými projektory a interaktivními tabulemi

Rychlost připojení k internetu v českých školách

ROZHOVOR

„Počítač je v logice lepší než člověk, ale prohrává v kreativitě.“ Jan Mühlfeit, člen vedení společnosti Microsoft

Jaká by podle vás měla být úloha škol v seznamování s IT?

Podle mého názoru by děti měly mít počítač co nejdříve. Děti, které dnes přicházejí do školy a mají počítač už od

dvou tří let, jsou na tom lépe než ty, které k počítači přístup nemají. Mluví se o tzv. „digital divide“. I talentované děti, které neměly možnost přístupu k IT, jsou oproti ostatním hendikepované.

Školství v České republice je z hlediska vybavenosti technologiemi už na poměrně vysoké úrovni. Problém je však ve školicím procesu. Můžeme děti učit, jak používat Word a Excel (což je jistě dobrá a záslužná činnost), nebo PC využívat třeba na e-learning a tím celý edukační proces úplně otočit. Bohužel, děti jsou stále ještě vedeny spíše k memorování, někteří to dokonce označují jako „bulimig learning“ (děti se něco naučí, pak to „vyzvrací na učitele“ a následně to zapomenou). Je nepochybné, že 30 až 40 %

látky musí být standardní pro všechny děti, ale zbytek by měl být využit na rozpoznání a rozvíjení jejich silných stránek. Z tohoto pohledu by měl být učitel daleko více mentorem a koučem. Počítač a technologie jsou v logice lepší než lidský mozek, ale prohrávají v kreativitě a inovacích.

Vidíte také nějaké negativní vlivy počítačů – ať už u dětí, nebo u dospělých?

Ano, vidím. Je skvělé, jak mladí lidé ovládají digitální techniku. Horší je, že to je tzv. „multitaskingová generace“, která sice zvládá několik procesů najednou, ale zároveň má problém se soustředit na jednu věc. A existují povolání, která vyžadují plné soustředění se na jednu činnost. Další problém vidím v podceňování nebezpečí na internetu: lidé si neuvědomují, že na internetu se musí chovat stejně obezřetně jako v normálním životě. Na internetu je spousta věcí zdarma a uživatelé bez obav obchodují se svou vlastní identitou. Zatím si neuvědomují, že musí být v tomto ohledu velmi opatrní. U dětí to platí dvojnásob. Podle průzkumů EU půjde 50 % dětí na schůzku s člověkem, kterého znají jen z internetu, z toho 3/4 dětí by šly klidně samy. To jsou bohužel zdrcující čísla a úloha našeho průmyslu v této oblasti je především ve vzdělávání.

Kolik žáků si dělí jeden počítač

